

**Національний університет біоресурсів
і природокористування України**

***ЗБІРНИК
ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
XV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ
«ОБУХОВСЬКІ ЧИТАННЯ»***

*з нагоди 94-ї річниці від дня народження
доктора технічних наук, професора, академіка АН ВШ України,
Обухової Віолетти Сергіївни
(1926-2005)*

10 березня 2020 року

м. Київ

УДК 62-1

ЗАВДАННЯ І ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕТРОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ ПІДПРИЄМСТВА

В.І. Мельник

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Метрологічна служба підприємства внаслідок реалізації принципів єдності вимірювань створена, насамперед, задля забезпечення захисту життя й охорони здоров'я громадян через здійснення контролю найбільш важливих сфер. Її визначають також як виробничу (або прикладну) і покладають на неї вирішення питань практичного застосування теоретичних і законодавчих результатів.

В умовах спаду промислового виробництва у процесі впровадження різноманітних заходів з оптимізації витрат, насамперед, намагаються скоротити витрати на інженерні служби і, в першу чергу – на метрологічну службу підприємства, не задумуючись наскільки це обґрунтовано і які наслідки може мати щодо результатів діяльності виробничого підприємства.

До сфер зацікавленості метрологічної служби на підприємстві окрім виробничої складової входить контроль стану навколишнього середовища та безпечні умови праці, з одного боку, і безпека суміжних виробництв (наприклад, транспортного забезпечення) та кінцевого продукту – з іншого.

В умовах виробничого підприємства відбувається вирішення питань практичного застосування теоретичних і законодавчих напрацювань метрології, тобто відбувається реалізація завдань прикладного розділу метрології, підґрунтям якого є метрологія теоретична і законодавча. Метрологічна служба виконує низку завдань, які лежать в основі наступного групування: експертно-проектні; нормативно-законодавчі; цехові. Експертно-проектні завдання полягають у використанні контрольно-вимірювальної техніки на основі стандартизованого і уніфікованого вибору її точнісних параметрів; в організації аналітичної роботи щодо визначення рівня метрологічного розвитку підприємства і його відповідності встановленим стандартам; проведенні техніко-економічних розрахунків з метою визначення ефективності застосування ряду технічних засобів вимірювання. Все вище згадане можна об'єднати під гаслом підвищення рівня метрологічного забезпечення виробництва.

Група нормативно-законодавчих завдань зосереджена на реалізації практичного дотримання на виробництві галузевих, державних і міжнародних стандартів та нормативних документів щодо метрології та засобів вимірювання. Сюди можна також віднести розробку системи якості підприємства і розробку методик та їх атестацію щодо вимірювань, випробувань та контролю.

Цехові завдання прикладної метрології сконцентровані на питаннях ремонтування, метрологічної атестації, повірки або калібрування виробничого вимірювального обладнання. До кола згаданих завдань можна також віднести контролювання за дотриманням метрологічної дисципліни на підприємстві, проведення навчання та підвищення кваліфікації виробничого персоналу.

Перелічені завдання прикладної метрології визначають її особливе місце у організаційно-виробничій структурі підприємства. На сьогодні не існує правил, які б жорстко регламентували структуру метрологічної служби підприємства. Зазвичай визначальними умовами до її створення є завдання і обсяг виробництва. До прикладу, можна розглядати такі складові згаданої служби як бюро стандартизації, випробувальні лабораторії, відділ головного метролога, групи зберігання, перевірки і ремонтування вимірювальних засобів.

Окрім падіння промислового виробництва загалом, на сьогодні, підприємства виробничих галузей також стикаються ще з однією проблемою, на яку вказують як вітчизняні, так і закордонні аналітики – нестача висококваліфікованих кадрів. Ця проблема повною мірою має стосунок і до метрологічної служби підприємств або технологічних чи конструкторських служб, які виконують її функції. Особливо гостро дана проблема звучить у контексті визначення і забезпечення показників якості, надійності та безпеки виробленої продукції, чим, насамперед, і повинна займатись метрологічна служба підприємства.

Література

1. Ляшуга І. Ю. Науково-організаційні засади розвитку метрологічного забезпечення в Україні. Харків: НТУ «ХПІ». 2019. 233 с.
2. Віткін Л. Аналіз системи технічного регулювання, стандартизації, метрології в Україні та заходи щодо її удосконалення на 2017 р. Метрологія та прилади. 2017. № 1. С. 3–7.
3. Вимірювання в галузі науки і техніки – міст до інновацій. Український метрологічний журнал. 2010. № 2. С. 3–4.
4. Бахмайер Х. Влияние глобализации на метрологию в Европе. Украинский метрологічний журнал. 2000. № 1. С. 9–13.